

Központi Statisztikai Hivatal

Tájékoztatási főosztály
Területi tájékoztatási osztály

BUDAPESTI MOZAIK

2. szám

**Demográfiai jellemzők – Gazdasági aktivitás,
foglalkoztatottság – Háztartás, család – Lakáskörülmények
a 2005. évi mikrocenzus alapján**

Budapest, 2006. június

© Központi Statisztikai Hivatal
Tájékoztatási főosztály, Területi tájékoztatási osztály, 2006

ISBN 963 215 933 0 ö
ISBN 963 215 930 6

Főosztályvezető:
Németh Eszter

Osztályvezető:
Vida Judit

Készítették:
Bakos Norbert
Brinszkyné Hidas Zsuzsanna
Kezán András
Pásztor László

*Másodlagos publikálás csak a forrás megjelölésével, adatok átadása
csak a KSH Tájékoztatási főosztálya engedélyével történhet!*

A KSH Területi tájékoztatási osztály kiadványai
megrendelhetők:
KSH Statisztikai Szolgáltatások Osztálya
1024 Budapest, Keleti Károly u. 5–7. Telefon: 345-6570, Telefax: 345-6699

megvásárolhatók:
Statisztikai Szakkönyvesbolt
1024 Budapest, Keleti Károly u. 10. Telefon: 212-4348

KSH az interneten: www.ksh.hu

TARTALOM

	Oldal
Demográfiai jellemzők	5
Gazdasági aktivitás, foglalkoztatottság	10
Háztartás, család	15
Lakáskörülmények	21
Módszertani megjegyzések	25

Demográfiai jellemzők

Magyarországon az 1870-ben végrehajtott első magyar népszámlálás óta általában tízévenként kerül sor teljes körű összeírásra, a legutóbbi 2001-ben volt. Két népszámlálás között – 1960-tól kezdődően – a világ többi országához hasonlóan mintavételes kis népszámlálást, ún. mikrocenzust tartanak, melyek eredményei népszámlálási jellegű adatokat biztosítanak az évtized közepéről is. A legutóbbi ilyen jellegű adatfelvételre 2005. április 1-jei eszmei időponttal került sor.

A felvétel adatai szerint 2005 tavaszán Budapesten 1 millió 696 ezer személy élt, 82 ezer fővel kevesebb, mint a 2001. évi népszámlálás időpontjában. A népességszám a vizsgált időszakban 4,6%-kal csökkent, amely meghaladta az országos 1,1%-os népességfogyást.

A népességszám fogyásából adódóan a főváros népsűrűsége csökkent, azonban továbbra is Budapest az ország legsűrűbben lakott települése. A 2005. áprilisi adatok szerint a fővárosban 3229 lakos jutott 1 km²-re, 156-tal kevesebb, mint négy évvel korábban.

A fővárosra továbbra is nőbblet jellemző: 1000 férfira 1195 nő jut, amely a 2001. februárinál 14-gyel, az országos átlagnál 88-cal több.

A népesség száma korcsoport szerint eltérően változott. A legutóbbi népszámlálás óta eltelt időszakban egyedül a 60 éves és idősebb korosztályhoz tartozók száma bővült (2,6%-kal), a többi, összevont korcsoportba tartozó népesség száma csökkent. Az átlagosnál nagyobb mértékben, tizedével fogyott a 40–59 éves korosztályba tartozó, és 7,8%-kal a gyermekkorú népesség.

A népesség korösszetételét tekintve a vizsgált időszakban Budapesten az időskorúak (60 évesek és idősebbek) aránya 1,7 százalékponttal emelkedett, miközben közel azonos mértékben csökkent a 40–59 éveseké. A fiatalabb korosztályokhoz tartozók hányada nem változott számottevően.

A lakónépesség nemek és korcsoportok szerint

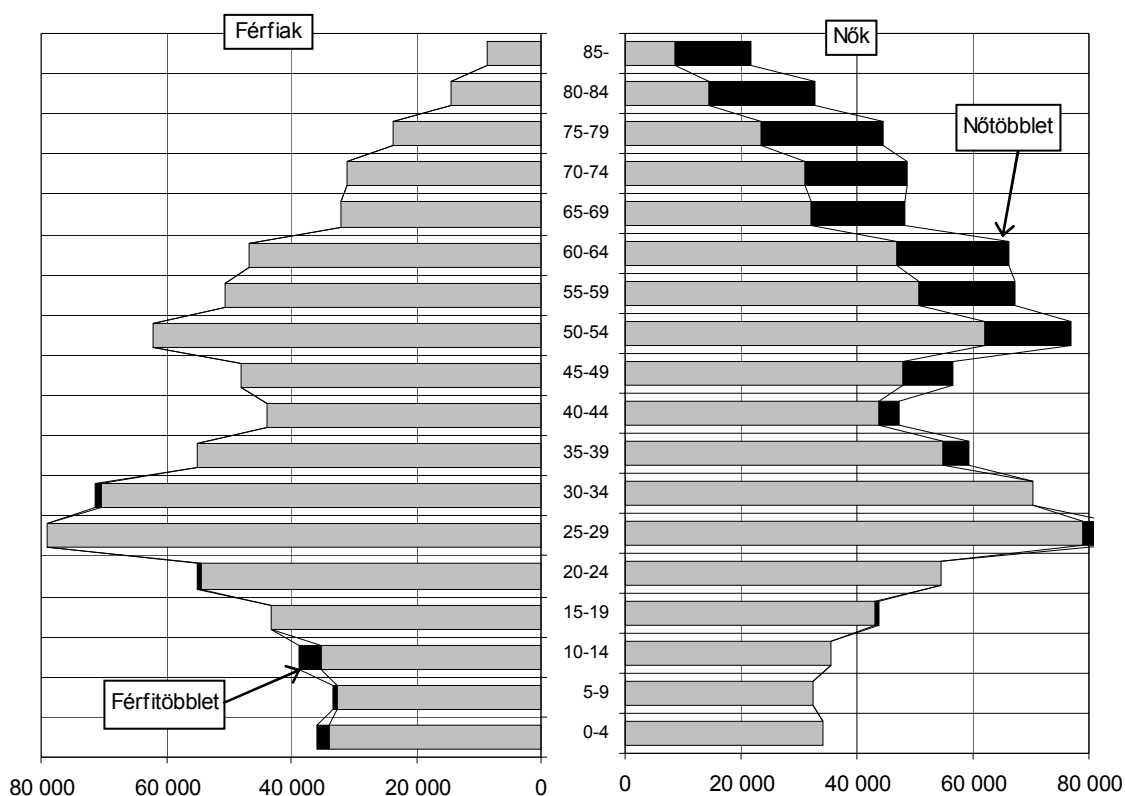
Korcsoport (év)	A lakónépesség száma			A lakónépesség számának megoszlása, %		
	férfi	nő	együtt			
	Budapesten					
	2005. április 1.			2001. február 1.	országosan, 2005. április 1.	
–14	107 846	102 015	209 861	12,4	12,8	15,6
15–39	303 494	311 157	614 651	36,2	35,9	35,7
40–59	204 389	247 880	452 269	26,7	28,3	27,4
60–X	156 780	262 253	419 033	24,7	23,0	21,4
ÖSSZESEN	772 509	923 305	1 695 814	100,0	100,0	100,0

Budapesten a népesség korösszetétele jóval kedvezőtlenebb az országosnál: a fővárosban a gyermekkorúak részesedése jóval alacsonyabb, a 60 évesek és idősebbek aránya viszont magasabb az országra jellemzőnél.

A gyermekkorúak eltartottsági aránya, azaz a 100 felnőtt korúra jutó 0–14 évesek száma 20, a vizsgált időszakban nem változott, az időskorúak eltartottsági aránya 36-ról 39-re emelkedett. Az öregedési index (a 100 gyermekkorúra jutó időskorúak száma) 200, a 2001. február 1-jénél 21-gyel, a hazai átlagnál 63-mal több.

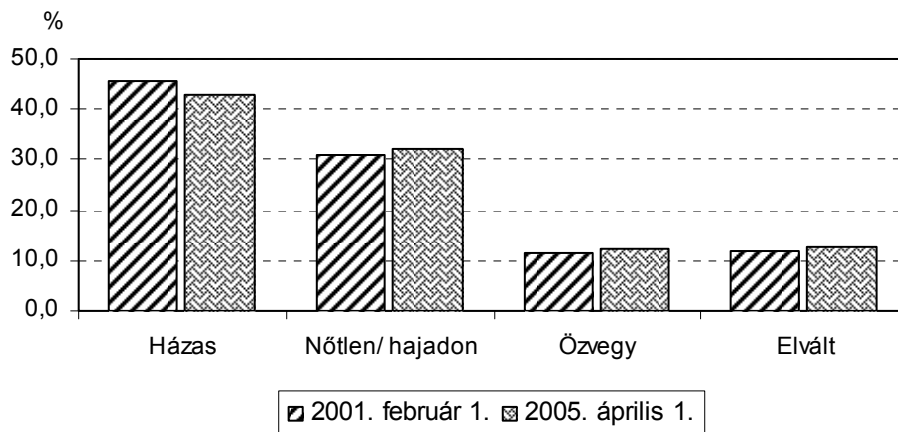
Az egyes korcsoportokban eltérő a népesség nemek szerinti összetétele. Továbbra is jellemző, hogy újszülött- és gyermekkorban még férfitöbbség, majd az életkor előrehaladtával egyre jelentősebb nőtöbbség tapasztalható.

A népesség száma nemek és korcsoportok szerint, 2005. április 1.

Módosult a 15 évesek és idősebbek családi állapot szerinti összetétele. Részben a házasságkötési kor kitolódása, részben az élettársi együttélési forma elterjedtebbé válása miatt a legutóbbi népszámlálás óta tovább csökkent a házasok részesedése és növekedett a nőtleneké, hajadonoké. Emelkedett az özvegy és az elvált családi állapotúak aránya is, mely az újránházassodási kedv visszaesését jelzi.

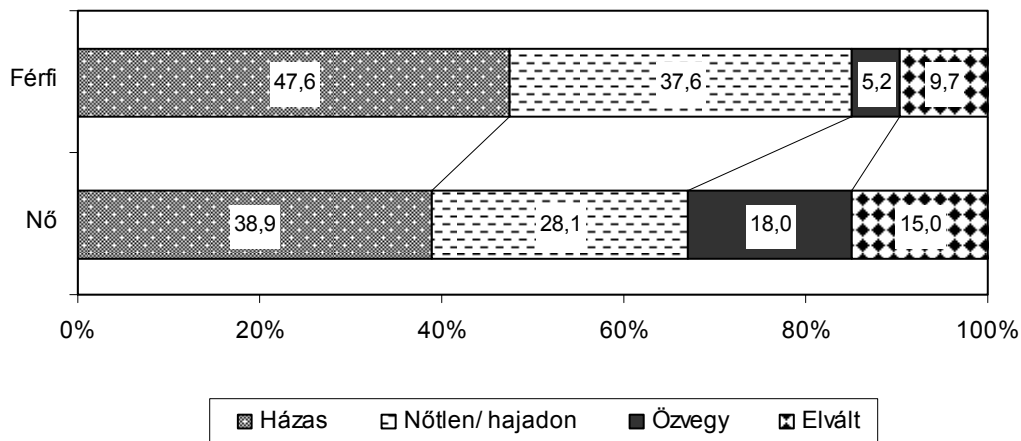
A lakónépesség családi állapot szerinti összetétele

Budapesten a mikrocenzus időpontjában a 15 éves és idősebb népesség 43%-a házas, harmada nőtlen/hajadon, 13%-a elvált, 12%-a özvegy családi állapotú volt. A családi állapot szerinti összetétel eltér az országra jellemzőtől: a házasok aránya 6,4 százalékponttal alacsonyabb, a nőtlen férfiak és hajadon nők részesedése 3 százalékponttal magasabb az országra jellemzőnél.

A férfiak és a nők családi állapot szerinti összetétele eltérő képet mutat. A nők körében lényegesen magasabb az özvegyek és az elváltak, kisebb a hajadonok és a házasok részesedése.

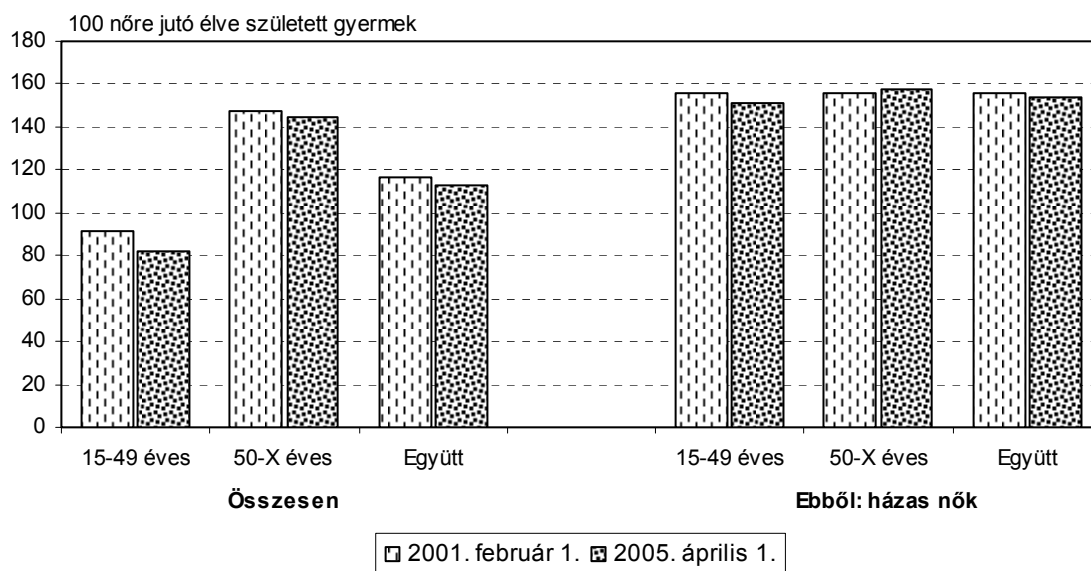
A 15 éves és idősebb férfiak és nők családi állapot szerint, 2005. április 1.

Budapesten a 2005. áprilisi adatok szerint a 15 éves és idősebb népesség körében 148 ezer, azaz minden tizedik személy élt élettársi kapcsolatban. Arányuk a 2001. évinél 2,6 százalékponttal, az országos átlagnál 1,2 százalékponttal nagyobb.

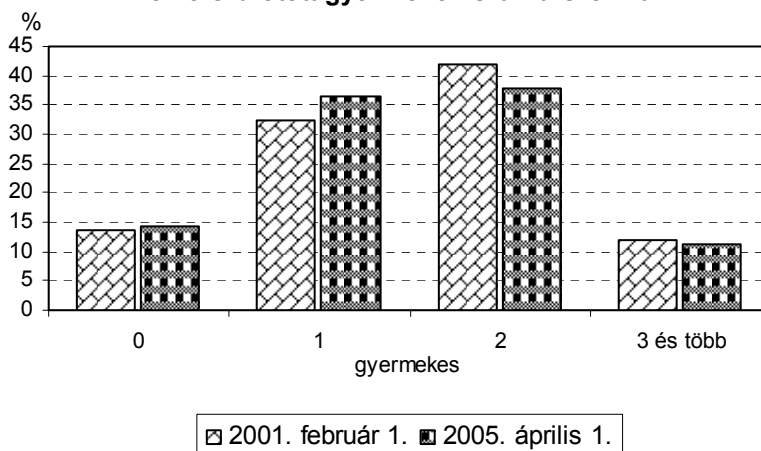
A termékenység csökkenését mutatja, hogy a 2005. évi mikrocenzus adatai szerint a fővárosban száz 15 éves és idősebb nőre 113 élve született gyermek jutott, mely 4-gyel kevesebb, mint a 2001. évi népszámlálás időpontjában, és 35-tel kevesebb az országos átlagnál. Ezen belül a szülőképes korú (15–49 éves) házas nők gyermekvállalása is mérséklődött: körükben 100 főre 151 élve született gyermek jutott a 2001. évi 156-tal szemben.

A 15 éves és idősebb nők termékenysége főbb korcsoportok szerint

A mikrocenzus idején Budapesten a szülőképes korú házas nők 38%-ának 2 gyermeke, 37%-ának egy gyermeke volt. Minden tizedik nő három vagy több gyermekes, 14%-uk gyermektelen volt. A négy évvel korábbihoz viszonyítva a gyermektelenek aránya 0,6, az egygyermekeseké 4 százalékponttal nőtt, míg a kétgyermekeseké 4,2, a 3 és több gyermekeseké 0,6 százalékponttal visszaesett.

A 15 éves és idősebb házas nők megoszlása az élve született gyermekek száma szerint

A gyermektelen és az egygyermekes nők aránya számottevően magasabb az országra jellemzőnél, a 2 vagy több gyermekeseké ugyanakkor alacsonyabb annál.

Országosan szintén a gyermekvállalási kedv csökkenése figyelhető meg, azonban a nők termékenysége jóval magasabb, mint Budapesten: a mikrocenzus adatai alapján a szülőképes korú, házas nők szülési gyakorisága 182 volt.

A népesség iskolázottsági szintje tovább javult. A mikrocenzus adatai alapján a 14 évesnél idősebbek 96%-a végezte el legalább az általános iskola 8. évfolyamát, a 18 éves és idősebb korosztály 64%-a rendelkezett legalább középiskolai érettségivel, és a 25 éves és idősebb népesség 28%-a volt diplomás. Mindhárom iskolai szintnél meghaladja a végzettséget szerzettek aránya a 2001. évit. Az általános iskolai, valamint az egyetemi, főiskolai végzettségű férfiak aránya meghaladja a nőkéét, a középiskolai végzettségűek részesedése a nők körében a nagyobb.

A népesség iskolai végzettsége

(százalék)

Megnevezés	(százalek)								
	A 15 éves			A 18 éves			A 25 éves		
	és idősebb népességből azok aránya, akik								
	legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégezték			legalább középiskolai érettségivel rendelkezik			egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkeznek		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt

2001. február 1.

Budapest	96,4	92,4	94,2	58,0	59,2	58,7	27,9	20,7	23,8
----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

2005. április 1.

Budapest	97,4	94,6	95,9	62,5	65,2	64,0	30,6	25,9	28,0
Ország	94,3	89,3	91,6	39,8	45,2	42,6	15,2	14,3	14,7

Az iskolázottsági szint jelentősen magasabb az országra jellemzőnél. A 18 éves és idősebb népességből középiskolai érettségivel másfélszer, a 25 évesek és idősebbek közül diplomával közel kétszer akkora hányaduk rendelkezik, mint országosan. A fennálló különbség mindkét nemre jellemző.

Gazdasági aktivitás, foglalkoztatottság

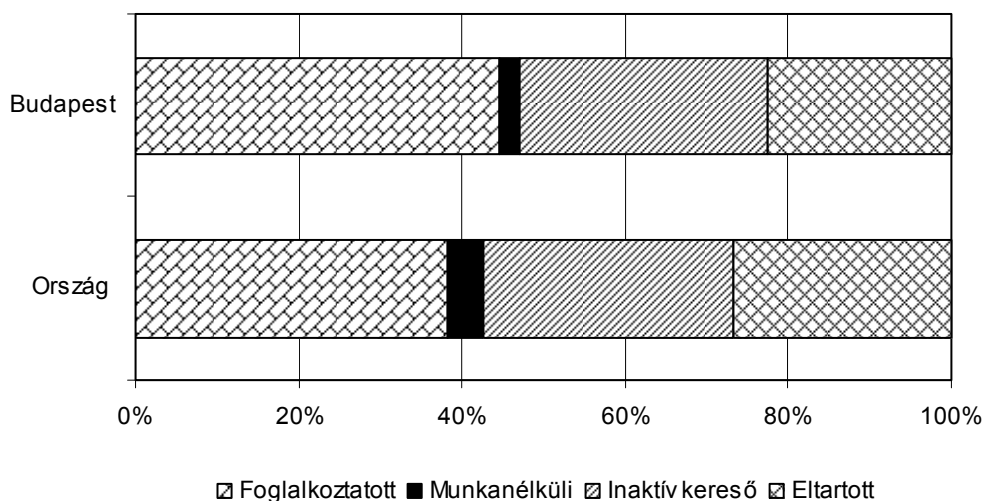
A 2001. évi népszámlálás és a 2005. évi mikrocenzus között eltelt időszakban a fővárosban valamelyest nőtt a munkaerő-piaci szereplők száma, míg az inaktív keresők száma és aránya mérséklődött. 2005-ben a gazdaságilag aktív népesség (a foglalkoztatottak és a munkanélküliek) aránya 47% volt, 2,2 százalékponttal nagyobb, mint 2001-ben, és 4,3 százalékponttal több, mint országosan. A gazdaságilag aktív népesség összetételét nézve is javuló, és az országosnál kedvezőbb a népesség foglalkoztatási helyzete. 2005 áprilisában a Budapesten élők 45%-a rendelkezett munkahellyel, 2,5 százalékponttal nagyobb hányada, mint 2001-ben. A magasabb foglalkoztatási arány alacsonyabb munkaélküliséggel párosult: a vizsgált időszakban a munkahellyel nem rendelkezők részaránya 2,8%-ról 2,5%-ra csökkent.

A népesség gazdasági aktivitása

Megnevezés	A népesség			
	száma, fő		megoszlása, %	
	2001. február 1.	2005. április 1.	2001. február 1.	2005. április 1.
Foglalkoztatott	746 018	754 957	42,0	44,5
Munkanélküli	50 038	42 982	2,8	2,5
Inaktív kereső	556 574	514 648	31,3	30,3
Eltartott	425 291	383 227	23,9	22,6
ÖSSZESEN	1 777 921	1 695 814	100,0	100,0

A főváros gazdasági szerepének köszönhetően a budapestiek munkaerő-piaci helyzete számottevően jobb az országosnál. A mikrocenzus időpontjában a népesség 6,4 százalékponttal nagyobb aránya volt foglalkoztatott, illetve 2,1 százalékponttal kisebb hányada volt munkanélküli, mint az ország egészében.

**A népesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint,
2005. április 1.**

A foglalkoztatottakra háruló eltartási kötelezettség Budapesten lényegesen kisebb, mint az ország más területein. 2005-ben 100 foglalkoztatottra együttesen 119 inaktív kereső és eltartott jutott az országos 150 fővel szemben.

A gazdasági aktivitás nemenként eltérő mértékben változott. A foglalkoztatási arány mindkét nemél nőtt, a javulás mértéke a nők esetében volt jelentősebb, ugyanakkor a munkanélküliek aránya a férfiak körében csökkent nagyobb mértékben. A vizsgált időszakban a férfiak és a nők gazdasági aktivitásában meglévő különbségek nem csökkentek számottevően. 2005-ben a budapesti férfiak fele volt foglalkoztatott, míg a nők négytizede rendelkezett munkahellyel. A nők alacsonyabb foglalkoztatásában a korstruktúra is szerepet játszik: a magasabb átlagéletkorból adódóan körükben több az idős személy, így az inaktív kereső nők aránya 1,6-szerese a férfiakénak.

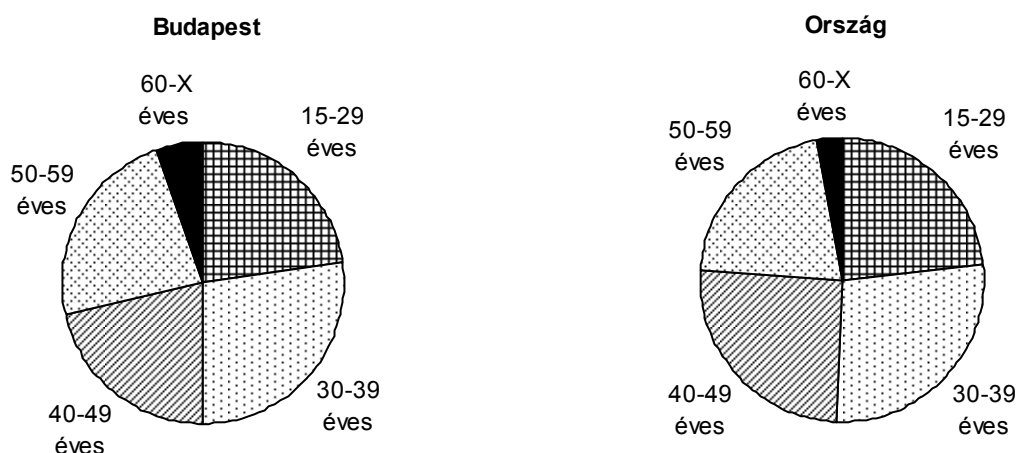
A népesség gazdasági aktivitása nemek szerint

Megnevezés	A népességből a(z)			
	foglalkoztatottak	munkanélküliek	inaktív keresők	eltartottak
	aránya, %			
2001. február 1.				
Férfi	47,6	3,5	23,3	25,7
Nő	37,2	2,3	38,1	22,4
ÖSSZESEN	42,0	2,8	31,3	23,9
2005. április 1.				
Férfi	49,9	2,9	22,7	24,5
Nő	40,0	2,2	36,8	2,1
ÖSSZESEN	44,5	2,5	30,3	22,6

Mindkét nemre egyaránt igaz, hogy munkaerő-piaci helyzetük a fővárosban lényegesen kedvezőbb, mint az országban általában. A foglalkoztatottak aránya a férfiaknál 6,5, a nőknél 6,7 százalékponttal magasabb, a munkanélkülieké 2,6, illetve 1,7 százalékponttal alacsonyabb, mint az ország egészében.

2005. április 1-jén Budapesten a foglalkoztatottak száma 755 ezer fő volt, 1,2%-kal több a 2001. évinél. Korcsoportonként vizsgálva a legfiatalabbak, a 15–29 évesek, valamint a 40–49 évesek csoportjában csökkent, a többi kategóriában emelkedett a számuk. E változások eredményeként módosult a foglalkoztatottak kor szerinti összetétele: a 30 évnél fiatalabbak aránya visszaesett, az 50 éves vagy idősebbeké emelkedett, részben a pályakezdés időpontjának kitolódásával, részben a nyugdíjkorhatár emelkedésével összefüggésben. Budapesten a foglalkoztatottak korstruktúrája idősebb, mint országosan: a 49 évesnél idősebbek aránya közel 5 százalékponttal haladja meg az országos átlagot.

A foglalkoztatottak megoszlása korcsoportonként, 2005. április 1.

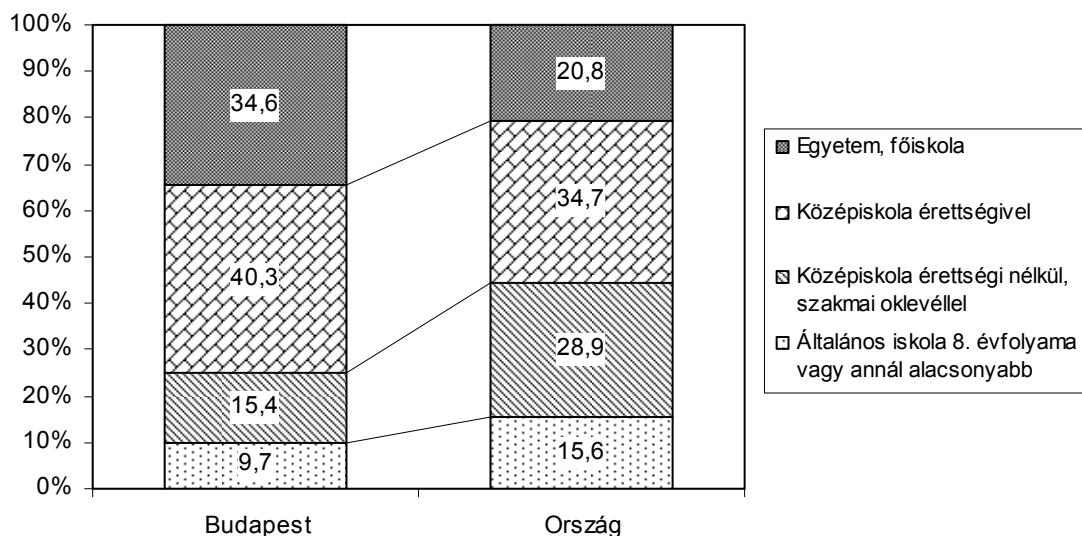
A népszámlálás és a mikrocenzus között eltelt időszakban a budapesti lakóhelyű foglalkoztatottak iskolázottsági színvonala tovább javult: a középiskolai érettségivel rendelkezők aránya kismértékben, az egyetemi vagy főiskolai végzettségűeké jelentősebben nőtt, miközben az érettséginel alacsonyabb végzettségűek aránya csökkent.

A foglalkoztatottak a legmagasabb iskolai végzettség szerint

Iskolai végzettség	A foglalkoztatottak			
	száma, fő	megoszlása, %	száma, fő	megoszlása, %
	2001. február 1.		2005. április 1.	
Általános iskola 8. év-folyamánál alacsonyabb	4 881	0,7	1 642	0,2
Általános iskola 8. évfolyama	101 317	13,6	71 851	9,5
Középiskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	120 275	16,1	116 364	15,4
Középiskola érettségivel	297 247	39,8	304 128	40,3
Egyetem, főiskola	222 298	29,8	260 972	34,6
ÖSSZESEN	746 018	100,0	754 957	100,0

A fővárosban élő foglalkoztatottak képzettsége, iskolázottsági mutatói kedvezőbbek az országosnál. Az összes foglalkoztatott négytizede rendelkezett érettségivel, 35%-uknak pedig egyetemi vagy főiskolai diplomájuk volt, 5,6, illetve 13,8 százalékponttal nagyobb hányaduknak, mint az ország egészében.

A foglalkoztatottak megoszlása a legmagasabb iskolai végzettség szerint, 2005. április 1.

A foglalkoztatottak ágazati struktúrájának változása a szolgáltatási szektor további térnyerését jelzi a termelő ágak terhére. 2005. április elején a foglalkoztatottak döntő hányada, 81%-a a szolgáltatási ágakban dolgozott, 2,4 százalékponttal nagyobb hányada, mint 2001-ben.

A foglalkoztatottak összevont nemzetgazdasági ág szerint

Összevont nemzetgazdasági ág	A foglalkoztatottak			
	száma, fő		megoszlása, %	
	2001. február 1.	2005. április 1.	2001. február 1.	2005. április 1.
Budapest				
Mezőgazdaság és erdőgazdálkodás	3 880	3 174	0,5	0,4
Ipar, építőipar	158 657	142 912	21,3	18,9
Szolgáltatási jellegű ágazatok	583 481	608 871	78,2	80,6
ÖSSZESEN	746 018	754 957	100,0	100,0
Ország				
Mezőgazdaság és erdőgazdálkodás	203 106	186 821	5,5	4,9
Ipar, építőipar	1 212 615	1 206 194	32,9	31,4
Szolgáltatási jellegű ágazatok	2 274 548	2 453 371	61,6	63,8
ÖSSZESEN	3 690 269	3 846 386	100,0	100,0

A főváros foglalkoztatási struktúrája eltér az országotól: a szolgáltatási jellegű ágazatok súlya lényegesen nagyobb, a termelő ágazatoké pedig kisebb az átlagosnál. A Budapesten élő foglalkoztatottaknak az országosnál 17 százalékponttal nagyobb hányada dolgozik szolgáltatási területeken.

Foglalkozási főcsoport szerint vizsgálva a magasabb képzettséget igénylő munkakörökben dolgozók köre bővült, az alacsonyabb képzettségűeké, illetve a szakképzettséget nem igénylő foglalkozásúaké csökkent. A mikrocenzus adatai szerint a fővárosban élő munkavállalók többsége, 62%-a szellemi munkakört tölt be, ez 3,5 százalékponttal több, mint 2001. február 1-jén. A szellemi tevékenységű foglalkoztatottak közül mind a vezetők, értelmiségiek csoportjába tartozók, mind az egyéb szellemiek aránya emelkedett, a növekedés a vezető, értelmiségiekénél volt számottevőbb.

A foglalkoztatottak foglalkozási főcsoportok szerint

Foglalkozási főcsoport	A foglalkoztatottak			
	száma, fő		megoszlása, %	
	Budapesten			országosan
	2001. február 1.	2005. április 1.		
Vezető, értelmiségi	231 277	253 324	33,6	22,1
Egyéb szellemi	204 535	213 302	28,3	21,3
Szolgáltatási	116 010	111 405	14,8	15,5
Mezőgazdasági	3 198	3 498	0,5	2,9
Ipari, építőipari	140 675	127 581	16,9	29,5
Egyéb	50 323	45 847	6,1	8,7
ÖSSZESEN	746 018	754 957	100,0	100,0

Budapesten a magasabban képzett vezetők, értelmiségiek és az egyéb szellemi foglalkoztatottak együttes aránya 19 százalékponttal múlta felül az országos átlagot, ugyanakkor az alacsonyabb képzettséggel rendelkezőké a fővárosban volt kisebb. Közülük az ipari, építőipari foglalkozásúak körében volt a legnagyobb (13 százalékpontos) az eltérés.

Háztartás, család

Az összeírás időpontjában Budapest 793 ezer magánháztartásában a lakónépesség 98%-a, 1 millió 664 ezer fő élt, a lakosság fennmaradó 2%-a intézeti háztartáshoz tartozott. A magánháztartások száma a 2001. évi népszámlálás időpontjához képest 3%-kal növekedett, ami a háztartások összetételében lezajlott változásoknak, a háztartásszerkezet aprózódásának volt az eredménye.

A háztartások számának gyarapodását egyértelműen a nem családi alapon szerveződő háztartások terjedése okozta, ezek száma több mint 46 ezerrel (16%-kal) nőtt 2001 óta. A családháztartások száma ezzel párhuzamosan 5%-kal, ezen belül a két vagy több család együttlésén alapuló háztartásoké 19%-kal csökkent az előző összeírás óta eltelt 4 év során. A háztartások szerkezetében végbement változások összhangban voltak az országos tendenciákkal.

A háztartások a háztartás típusa szerint

Háztartás típusa	A háztartások			
	száma		megoszlása,%	
	2001. február 1.	2005. április 1.	2001. február 1.	2005. április 1.
Budapest				
Családháztartás	473 373	449 848	61,5	56,7
Ebből: egy családból álló	460 469	439 443	59,8	55,4
két vagy több				
családból álló	12 904	10 405	1,7	1,3
Nem családháztartás	296 710	343 192	38,5	43,3
ÖSSZESEN	770 083	793 040	100,0	100,0
Ország				
Családháztartás	2 738 631	2 732 654	70,9	68,3
Ebből: egy családból álló	2 614 974	2 623 252	67,7	65,5
két vagy több				
családból álló	123 657	109 402	3,2	2,7
Nem családháztartás	1 124 071	1 269 322	29,1	31,7
ÖSSZESEN	3 862 702	4 001 976	100,0	100,0

A háztartások aprózódását jól szemlélteti az egy háztartásban élő személyek számának változása is. A fővárosban a népesség demográfiai összetételének köszönhetően már a 2001. évi népszámlálás idején is magasabb volt az egyszemélyes háztartások aránya, mint országosan, az azóta eltelt időszakban részesedésük az országot meghaladó mértékben tovább növekedett. 2005-ben a háztartásoknak négytizedét az egyedül élők háztartásai adták, további háromtizedét a kétszemélyes, míg fennmaradó 30%-át a három vagy annál több személy együttlésén alapuló háztartások tették ki.

A háztartások megoszlása a háztartástagok száma szerint

(százalék)

Háztartástagok száma	Budapest		Ország	
	2001. február 1.	2005. április 1.	2001. február 1.	2005. április 1.
1	34,6	40,2	26,2	29,1
2	30,0	29,6	28,8	29,6
3	18,2	16,0	19,7	18,7
4	12,4	10,3	16,5	14,7
5	3,5	2,8	5,9	5,3
6-X	1,4	1,1	2,9	2,5
ÖSSZESEN	100,0	100,0	100,0	100,0

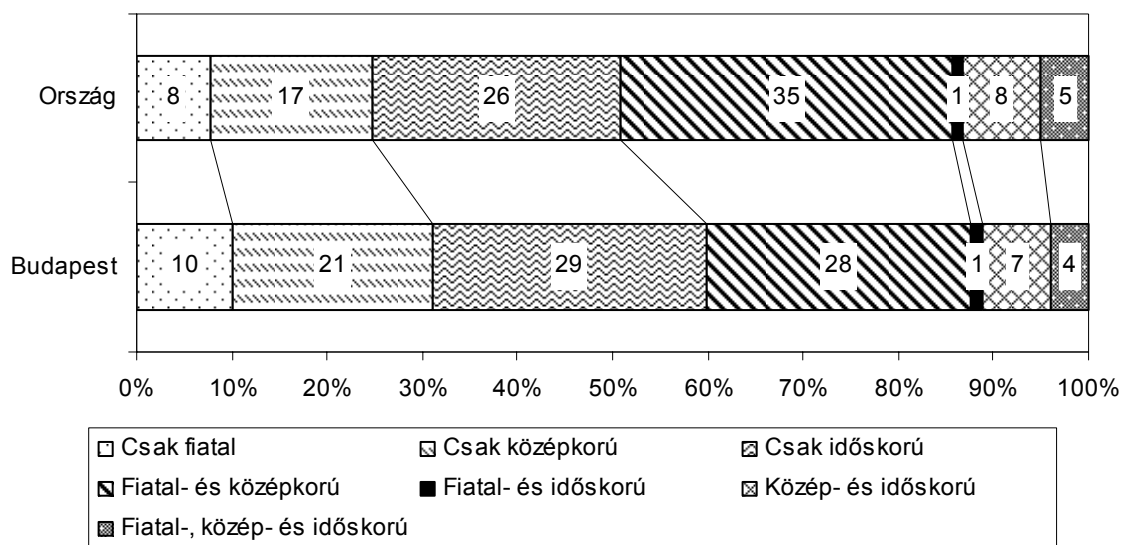
Az egy háztartásban élők korösszetételében kis mértékű változások zajlottak le. 2001 óta azoknak a háztartásoknak a részaránya növekedett valamelyest, amelyben csak középkorúak, illetve csak időskorúak élnek. Számottevő mértékben (3,6 százalékponttal) csupán a fiatal- és középkorúak által együttesen fenntartott háztartások aránya csökkent.

Háztartások az egy háztartásban élők korösszetétele szerint

Háztartásban élők kora	A háztartások			
	száma	megoszlása, %	száma	megoszlása, %
	2001. február 1.		2005. április 1.	
Csak fiatal	77 588	10,1	79 592	10,0
Csak középkorú	139 047	18,1	166 189	21,0
Csak időskorú	201 717	26,2	228 270	28,8
Fiatal- és középkorú	242 413	31,5	220 978	27,9
Fiatal- és időskorú	12 879	1,7	9 512	1,2
Közép- és időskorú	59 954	7,8	56 281	7,1
Fiatal-, közép- és időskorú	36 485	4,7	32 218	4,1
ÖSSZESEN	770 083	100,0	793 040	100,0

A háztartások korösszetételét tekintve a főváros és az országos átlag között a legszembevetőbb különbség az volt, hogy míg Budapesten a háztartások 60%-ában egy korosztályba tartozók élnek együtt, addig az országban fele-fele arányban vannak azok a háztartások amelyekben egy és azok, amelyekben több generáció él együtt.

A háztartások megoszlása korösszetétel szerint, 2005. április 1.

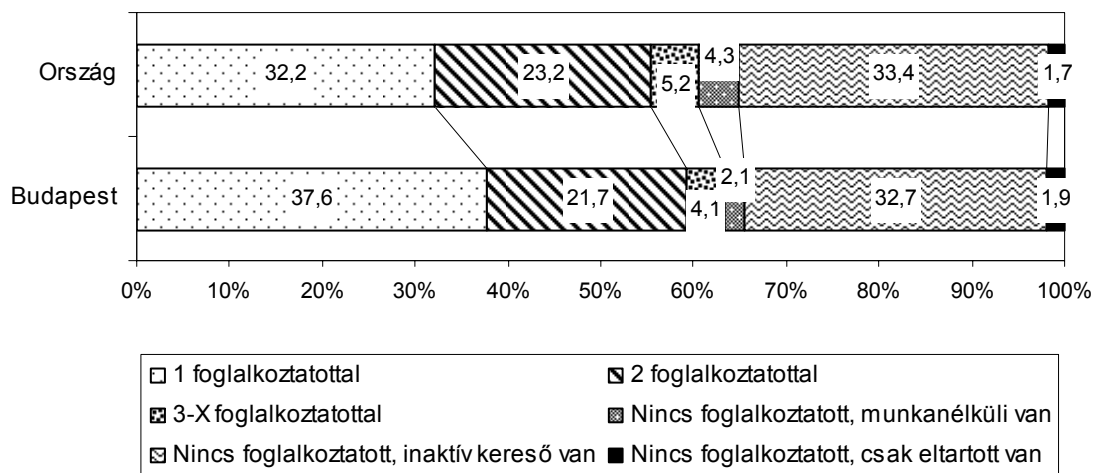
A főváros háztartásainak 63%-ában élt legalább egy foglalkoztatott, arányuk a 2001. évi népszámlálás óta 1,5 százalékponttal növekedett. A 100 háztartásra jutó foglalkoztatottak száma ugyanakkor 96-ról 94-re csökkent. Ez a változás annak következménye, hogy a több aktív keresővel rendelkező háztartások aránya valamelyest (1,5 százalékponttal) csökkent. A foglalkoztatottal nem rendelkező budapesti háztartások közel 90%-ában élt inaktív kereső, ezen háztartások aránya az évtized eleje óta nem változott számottevően. 2005-ben a fővárosban közel 15 ezer olyan háztartást számláltak össze, melyben csak eltartottak éltek, ezek adták a háztartások 1,9%-át.

A háztartások a bennük élők gazdasági aktivitása szerint

Megnevezés	A háztartások			
	száma	megoszlása, %	száma	megoszlása, %
	2001. február 1.		2005. április 1.	
1 foglalkoztatottal	266 748	34,6	298 252	37,6
2 foglalkoztatottal	171 250	22,2	171 757	21,7
3-X foglalkoztatottal	39 309	5,1	32 900	4,1
Nincs foglalkoztatott	292 776	38,0	290 131	36,6
Ebből: munkanélküli van	18 498	2,4	16 412	2,1
inaktív kereső van	259 634	33,7	259 035	32,7
csak eltartott van	14 644	1,9	14 684	1,9
ÖSSZESEN	770 083	100,0	793 040	100,0

Budapesten az országosnál 2,8 százalékponttal magasabb volt az aktív keresővel rendelkező háztartások részaránya, de országosan 100 háztartásra a fővárosinál 1-gyel több, 95 foglalkoztatott jutott. Ezt a különbséget az okozza, hogy a budapestinél 2,6 százalékponttal magasabb, 28% volt azoknak a háztartásoknak a részaránya, ahol két vagy több aktív kereső élt.

A háztartások megoszlása a bennük élők gazdasági aktivitása szerint, 2005. április 1.

A fővárosban összesen 461 ezer család élt a mikrocenzus időpontjában. A családok túlnyomó többségét, 65%-át a házaspáros családok adták. Élettársi kapcsolaton alapult a családok 15%-a, míg a gyermeküket egyedül nevelők családjainak aránya 20%-ot tett ki (ezek 88%-ában az anya nevelte egyedül gyermekét). A 2001. évi népszámlálás időpontjához képest csökkent a házasságon alapuló, illetve a gyermeküket egyedül nevelő családok aránya, és nőtt az élettársi kapcsolatban élők részesedése. Budapesten mind az élettársi kapcsolaton alapuló, mind a szülő gyermekkel típusú családok aránya magasabb az országosnál, a különbség a gyermeküket egyedül nevelők körében a jelentősebb.

A családok a család összetétele szerint

Családtípus	A családok			
	száma		megoszlása, %	
	2001. február 1.	2005. április 1.	2001. február 1.	2005. április 1.
Budapest				
Házaspár	327 683	299 470	67,3	65,0
Élettársi kapcsolat	56 565	68 768	11,6	14,9
Apa gyermekkel	13 491	11 423	2,8	2,5
Anya gyermekkel	89 119	81 045	18,3	17,6
ÖSSZESEN	486 858	460 706	100,0	100,0
Ország				
Házaspár	2 125 152	2 022 290	74,1	71,0
Élettársi kapcsolat	271 641	348 890	9,5	12,2
Apa gyermekkel	58 428	62 145	2,0	2,2
Anya gyermekkel	413 473	415 204	14,4	14,6
ÖSSZESEN	2 868 694	2 848 529	100,0	100,0

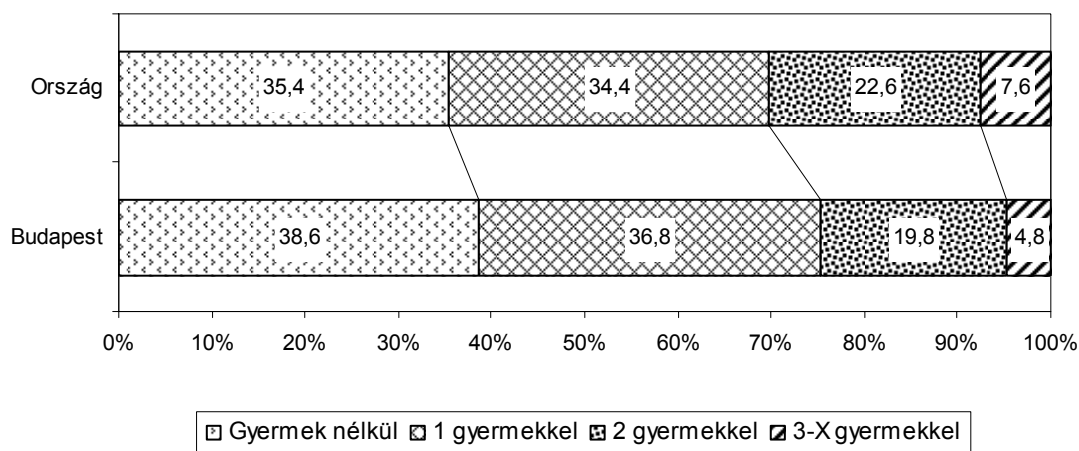
A fővárosban 2005-ben a gyermektelen családok tették ki az összes család közel négytizedét, számuk az elmúlt 4 év során közel négyezerrel nőtt. A gyermekkel rendelkezők között egyre kisebb arányt képviselnek a két vagy több gyermeket nevelő családok. A legnagyobb mértékben, 2,1 százalékponttal a kétgyermekes családok részaránya csökkent.

A családok a gyermekek száma szerint

Gyermekek száma	A családok			
	száma	megoszlása, %	száma	megoszlása, %
	2001. február 1.		2005. április 1.	
Gyermek nélkül	173 838	35,7	177 645	38,6
1 gyermekkel	182 041	37,4	169 602	36,8
2 gyermekkel	106 568	21,9	91 215	19,8
3-X gyermekkel	24 411	5,0	22 244	4,8
ÖSSZESEN	486 858	100,0	460 706	100,0

Budapesten a gyermektelen és az egygyermekes családok aránya az országosnál nagyobb, előbbiek részaránya 3,2, utóbbiaké 2,4 százalékponttal volt magasabb, mint az ország egészében. A két vagy több gyermeket nevelő családok együttesen a családok 25%-át adták, szemben az országosan jellemző 30%-os részesedéssel.

A családok megoszlása a gyermekek száma szerint, 2005. április 1.

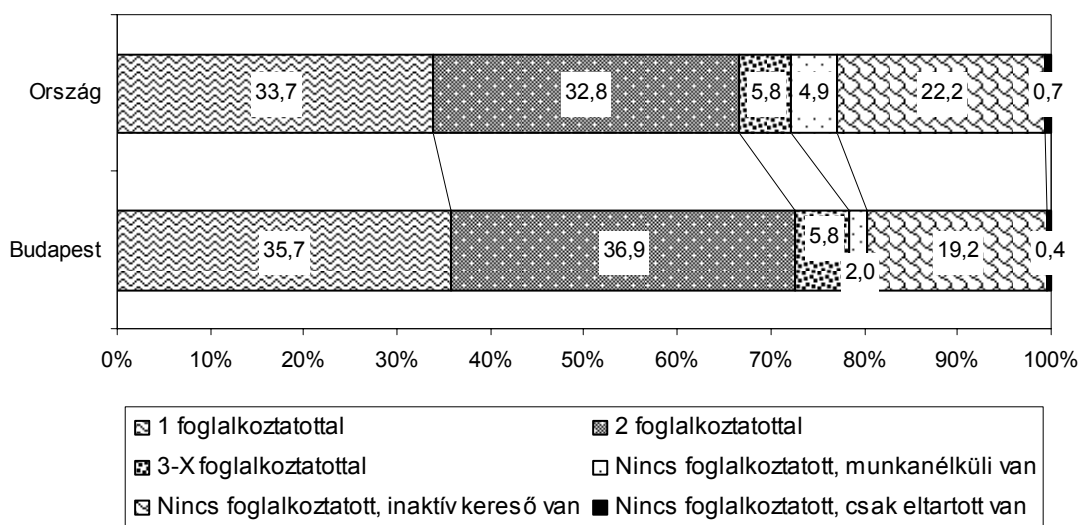
A budapesti családok 78%-ában volt aktív kereső a mikrocenzus időpontjában, részarányuk az utolsó népszámlálás óta eltelt időszakban 3,9 százalékponttal növekedett. A családok fennmaradó részében a megélhetéshez szükséges jövedelmet túlnyomórészt (89%-ukban) inaktív keresők teremtték elő, csupán 1988 család volt olyan, amelyben kizárólag eltartottak éltek együtt.

A családok a bennük élők gazdasági aktivitása szerint

Megnevezés	A családok			
	száma	megoszlása, %	száma	megoszlása, %
	2001. február 1.		2005. április 1.	
1 foglalkoztatottal	162 863	33,5	164 414	35,7
2 foglalkoztatottal	167 972	34,5	169 862	36,9
3-X foglalkoztatottal	31 456	6,5	26 645	5,8
Nincs foglalkoztatott	124 567	25,6	99 785	21,7
Ebből: munkanélküli van	11 434	2,3	9 325	2,0
inaktív kereső van	110 352	22,7	88 472	19,2
csak eltartott van	2 781	0,6	1 988	0,4
ÖSSZESEN	486 858	100,0	460 706	100,0

A családokban élők gazdasági aktivitásának jellemzői a fővárosban minden területen kedvezőbben alakultak az országosnál. Budapesten a családok 3,6 százalékponttal nagyobb hányadában (78%-ukban) élt foglalkoztatott, míg a munkanélküliek családjainak aránya kevesebb mint fele akkora (2%).

A családok megoszlása a bennük élők gazdasági aktivitása szerint, 2005. április 1.

Lakáskörülmények

A 2005. évi mikrocenzus adatai szerint Budapesten 844 489 lakást regisztráltak, mintegy 24 ezerrel többet, mint a 2001. évi népszámlálás időpontjában. A két adatfelvétel közötti időszakban a fővárosban a lakásállomány 2,9%-kal bővült, hasonló mértékben, mint az ország egészében. A növekedés üteme évi átlagban kétszerese volt az 1990 és 2001 közöttinek. A lakott lakások aránya 1,4 százalékponttal, 93%-ra nőtt, de a lakásállományból való részesedésük változatlanul az országos érték alatt maradt.

A laksűrűség a lakásállomány bővülésének és a népesség fogyásának tulajdoníthatóan számottevően javult; a 100 lakott lakásra jutó lakók száma a fővárosban 213, a négy évvel korábbinál 19 fővel kevesebb, és jóval alacsonyabb, mint országosan (251). A szobaszámra számított laksűrűségi mutató is kedvezően alakult; a 100 szobára jutó lakók száma a 2001. évi 97-ről 88-ra, országosan 103-ról 94-re csökkent.

Lakásállomány, laksűrűség

Időpont	A lakások		Ezen belül: a lakott lakások aránya, %	Száz lakott	
	száma, ezer	előző népszám- lálás=100,0		lakásra	szobára
				jutó lakó	
Budapest					
2001. február 1.	821	103,4	91,1	232	97
2005. április 1.	845	102,9	92,5	213	88
Ország					
2001. február 1.	4 065	105,5	91,6	267	103
2005. április 1.	4 173	102,7	94,4	251	94

A lakásállomány tulajdonviszonyainak markáns átalakulása 2001-re lényegében befejeződött, ezt követően csak kisebb változások történtek. Tovább nőtt a természetes személyek tulajdonában lévő lakások aránya, 90%-ról 93%-ra, miközben a jogi személyek tulajdonában állóké 10%-ról 7%-ra esett vissza. A fővárosban továbbra is kisebb az országosnál a természetes személyek tulajdonában lévő lakások aránya. Ezeket a lakásokat többnyire tulajdonosaik lakták, azonban magas (11%) a rokon, bérleti stb. jogcímen használt lakások aránya is.

A lakott lakások megoszlása tulajdonjelleg szerint

(százalék)

Időpont	Természetes személy	Jogi személy	Ezen belül: települési önkormányzat	Összesen
	tulajdonában lévő lakás			
Budapest				
2001. február 1.	90,1	9,9	8,6	100,0
2005. április 1.	92,9	7,1	6,2a)	100,0
Ország				
2001. február 1.	95,2	4,8	3,7	100,0
2005. április 1.	96,3	3,7	3,0	100,0

a) Számított adat.

A fővárosi lakások átlagos alapterülete négy év alatt nem változott számottevően, s nem módosult jelentősen a lakások alapterület szerinti összetétele sem. Ugyanakkor a nagyság szerinti megoszlásban a főváros és az ország más területei között fennálló különbség tovább nőtt. Budapesten a lakások legnagyobb része (46%-a) 50 és 79 m² közötti alapterületű volt, de jelentős (29%-os) arányt képviseltek a 30–49 m² nagyságúak is. A 80 m²-es vagy nagyobb alapterületű lakások részesedése kevesebb mint fele, az 50 m²-esnél kisebbeké pedig több mint duplája az országos átlagnak.

A lakott lakások átlagos alapterülete 2005-ben a fővárosban 64 m² volt, 14 m²-rel kevesebb, mint országosan.

A lakott lakások alapterület szerint

Időpont	—29	30—49	50—79	80—99	100—X	Egy lakásra jutó alapterület, m ²
	m ² alapterületű lakás az összes lakott lakás %-ában					
Budapest						
2001. február 1.	6,1	28,0	45,2	10,0	10,8	63
2005. április 1.	5,0	28,5	45,6	9,7	11,1	64
Ország						
2001. február 1.	2,3	15,2	41,5	19,6	21,3	75
2005. április 1.	1,9	13,8	39,3	20,0	25,0	78

A lakott lakások szobaszám szerinti összetételét tekintve Budapesten 2001 óta valamelyest csökkent az 1 szobás lakások aránya, a 2 vagy több szobával rendelkezőké kismértékben emelkedett. A leggyakoribbak változatlanul a 2 szobával épült lakások voltak, részesedésük 40%-ot tett ki, ezt követték a 3, majd az 1 szobásoké 28, illetve 19%-kal. A főváros lakásainak szobaszám szerinti összetétele kedvezőtlenebb az országosnál, az 1 szobás lakások aránya jóval magasabb, a 3, valamint a 4 és több szobásoké lényegesen alacsonyabb az országos átlagnál.

A 100 lakott lakásra jutó szobák száma a fővárosban a 2001. évi 239-ről 241-re emelkedett. Az ország egészében ennél kedvezőbb volt a változás, 259-ről 266-ra nőtt a mutató értéke.

A lakott lakások szobaszám szerint

Időpont	1	2	3	4-X	100 lakott lakásra jutó szoba
	szobás lakás az összes lakott lakás %-ában				
Budapest					
2001. február 1.	20,3	39,7	27,5	12,4	239
2005. április 1.	19,2	40,3	27,8	12,7	241
Ország					
2001. február 1.	11,5	41,0	31,8	15,6	259
2005. április 1.	10,1	39,5	33,4	17,0	266

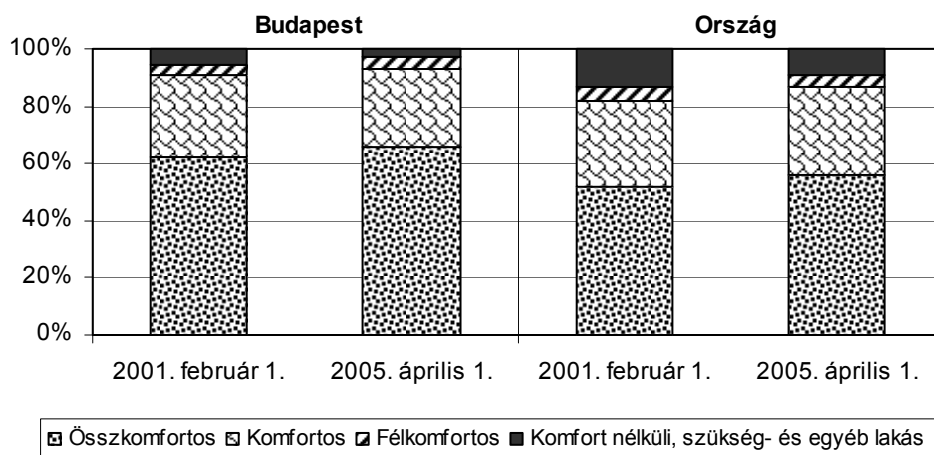
A lakások felszereltsége a két adatfelvétel közötti időszakban tovább javult, a fejlett infrastruktúrával rendelkező fővárosban szerényebb, az ország egészében jelentősebb mértékben. A mikrocenzus időpontjában hálózati vízzel a lakott lakások csaknem mindegyike, közcsatornával 94%-a volt ellátva. Vízüblítéssel WC-vel és fürdőszobával a lakások 98, illetve 97%-a volt felszerelve. A lakások több mint kilenczétébe jutott el a hálózati gáz, kétharmadukban pedig központos fűtés működött. A fővárosi lakások valamennyi felszereltségi mutatója kedvezőbb az országosnál, a Budapest javára fennálló különbség a közcsatornával, hálózati gázzal és központos fűtéssel való ellátottság terén a legnagyobb.

A lakott lakások felszereltsége

Időpont	Lakott lakás, 1000	Ezen belül					
		hálózati vízvezetékekkel	meleg folyó-vízzel	köz-csatornával	víz-öblítéses WC-vel	hálózati gázzal	köz-pontos fűtéssel
		ellátott lakások aránya, %					
Budapest							
2001. február 1.	748	99,4	97,6	91,2	96,3	89,3	64,5
2005. április 1.	781	99,5	96,1	93,9	97,7	91,2	67,1
Ország							
2001. február 1.	3 724	90,2	89,8	56,2	86,7	69,9	54,7
2005. április 1.	3 937	92,8	91,1	66,5	90,8	75,4	57,7

A különböző felszereltségi tényezőket komplexen kifejező mutató, a lakások komfortossága is kedvezően alakult. 2005-ben a fővárosban a lakások 66%-a volt összkomfortos, 3,6 százalékponttal nagyobb hányada, mint négy évvel korábban. Az összkomfortosoktól csak fűtési módban különböző komfortos lakások aránya 1,4 százalékponttal, 28%-ra mérséklődött, s az ettől alacsonyabb komfortfokozatba tartozó lakások részesedése – mely együttesen 6,8%-ot tett ki – is csökkent. A lakások komfortfokozat szerinti összetétele Budapesten jóval kedvezőbb, mint országosan. 2005-ben az ország egészében a lakások 56%-a tartozott az összkomfortos kategóriába, a fővárositól 10 százalékponttal kisebb hányada. A félkomfortos és annál alacsonyabb komfortfokozatúak együttes aránya 13% volt, kétszerese a budapesti értéknek.

A lakott lakások komfortossága

A lakásokat a lakók száma szerint csoportosítva a fővárosban az egy személy által lakott lakások váltak a leggyakoribbá. 2005. április 1-jén a budapesti lakott lakások 37%-ában egy lakó, 30%-ában két lakó élt. A három, illetve a négy vagy több személy otthonául szolgáló lakások aránya 16–16% volt. A 2001. évi népszámlálás óta az egy lakóval rendelkező lakások aránya közel 6 százalékponttal emelkedett, a 2 személy által lakottaké lényegében nem változott, az ennél több lakó által lakott lakásoké 2–3 százalékponttal visszaesett. Budapesten a három vagy annál több személy által lakott lakások aránya kisebb, az 1 vagy 2 lakóval rendelkezőké nagyobb, mint országosan, s a budapestivel ellentétben az ország egészében 2 lakó együttes lakáshasználata a gyakoribb.

A lakott lakások megoszlása a lakásban élő személyek száma szerint

(százalék)

A lakásban élő személyek száma	Budapest		Ország	
	2001. február 1.	2005. április 1.	2001. február 1.	2005. április 1.
0	1,4	2,4	0,9	2,4
1	30,9	36,6	23,5	26,3
2	30,4	29,6	28,5	28,9
3	18,4	15,8	19,7	18,4
4	13,0	10,6	17,0	14,9
5–X	5,9	4,9	10,5	9,2
ÖSSZESEN	100,0	100,0	100,0	100,0

A lakott lakásokat a benne élők korösszetétele alapján vizsgálva a fővárosban a csak időskorúak, valamint a fiatal- és középkorú csoporthoz tartozók által használt lakások aránya a legmagasabb, 28–28%. A 2001. évi népszámlálás időpontjában még a fiatal- és középkorúak által lakott lakások részesedése volt kimagasló (32%). Az eltérő korosztályok közös lakáshasználata egyre ritkább; a két adatfelvétel közötti időszakban a fővárosban 48%-ról 41%-ra, országosan 54%-ról 50%-ra mérséklődött. A kizárólag középkorúak, illetve csak időskorúak által lakott lakások részaránya a fővárosban és az ország egészében egyaránt emelkedett, míg a kizárólag fiatalok által használt lakások hányada szinte alig vagy nem változott.

A lakott lakások megoszlása a lakók korösszetétele szerint

(százalék)

A lakók korösszetétele	Budapest		Ország	
	2001. február 1.	2005. április 1.	2001. február 1.	2005. április 1.
Csak fiatalok	8,3	8,5	6,2	6,2
Csak középkorú	16,9	20,0	14,8	16,1
Csak időskorú	25,7	28,1	23,8	25,2
Fiatalkorú és középkorú	32,0	27,6	37,1	34,4
Fiatalkorú és időskorú	1,9	1,3	1,5	1,2
Közép- és időskorú	8,2	7,2	8,8	8,4
Fiatalkorú, középkorú és időskorú	5,6	4,9	6,9	6,1
Lakás lakónépesség nélkül	1,4	2,4	0,9	2,4
ÖSSZESEN	100,0	100,0	100,0	100,0

MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK

A kiadvány részletes módszertani megjegyzései az alábbi honlapon érthetők el:
www.mikrocenzus.hu

– 0 0 0 –

A százalék- és viszonyszámok számítása kerekítés nélküli adatokból történt.
Az adatok és a megoszlási viszonyszámok kerekítése egyedileg történt, ezért a részadatok összegei eltér(het)nek az összesen adatoktól.